

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. พรบ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551
4. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
5. การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
6. ชุดฝึกทักษะ
7. การเขียนสะกดคำ
8. แผนจัดการเรียนรู้
9. ความหมายของความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ
11. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อ การศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3) มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและ การจัดการเรียนรู้

1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ และสามารถมุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึง กำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.6.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

1.6.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

1.6.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

1.6.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถี ชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.6.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระดับสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 5-29) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 34)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียนการเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกพูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผลการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจ

หลักการใช้ภาษาไทยธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทยการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรมวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

(กระทรวงศึกษาธิการ.

2551 : 12-14)

สรุปได้ว่าในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวถึงใน

การเขียนการเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และมาตรา 80 ได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษาว่า ต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ กำหนดให้มีการส่งเสริมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กำหนดนิยามการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตร จะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้มีความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจ ให้มีคุณธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่

อยู่นอกระบบโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร

ปรัชญา

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยึดปรัชญา “คิดเป็น” มาใช้ในการจัดการศึกษา ปรัชญา “คิดเป็น” อยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนมีจุดรวมของความต้องการที่เหมือนกัน คือ **ทุกคนต้องการความสุข** คนเราจะมีมีความสุขเมื่อตัวเรา ความรู้ทางวิชาการ สังคมและสิ่งแวดล้อมผสมกลมกลืนกันได้ก็จะมีมีความสุข โดยคิดแบบพอเพียง พอประมาณ ไม่มากไม่น้อย เป็นทางสายกลาง สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล

กระบวนการเรียนรู้ ตามปรัชญา “คิดเป็น” มีผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยครูจะเป็นเพียงผู้จัดโอกาส กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ ปัญหาหรือความต้องการ มีการเรียนรู้จากข้อมูลจริง และตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้ คือ ข้อมูลตนเอง วิชาการ ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม ถ้าหากสามารถทำให้ปัญหาหายไป กระบวนการก็ยุติลง ถ้ายังไม่พอใจแสดงว่ายังมีปัญหาอยู่ ก็จะเริ่มกระบวนการพิจารณาทางเลือกใหม่อีกครั้ง กระบวนการนี้จะยุติลงเมื่อบุคคลพอใจและมีมีความสุข

หลักการ

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างระหว่างบุคคล และ ชุมชน สังคม
2. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
4. ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการ จึงกำหนดจุดหมายดังต่อไปนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
2. มีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ต่อเนื่อง
3. มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
4. มีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถจัดการกับชีวิต ชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. มีความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย โดยเฉพาะ ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายมีแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

1. ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็นออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ

1.1 ระดับประถมศึกษา

1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้

1. สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็นและการวิจัยอย่างง่าย
2. สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. สาระการประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทางและการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรมและการพัฒนาอาชีพให้มั่นคง

4. สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ศิลปะและสุนทรียภาพ

5. สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

3. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตร การศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5. เวลาเรียน

ในแต่ละระดับใช้เวลาเรียน 4 ภาคเรียน ยกเว้นกรณีที่มีการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

6. หน่วยกิต

ใช้เวลาเรียน 40 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

7. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย	
	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
1. ทักษะการเรียนรู้	5		5		5	
2. ความรู้พื้นฐาน	12		16		20	

3. การประกอบอาชีพ	8		8		8	
4. ทักษะการดำเนินชีวิต	5		5		5	
5. การพัฒนาสังคม	6		6		6	
รวม	36	12	40	16	44	32
	48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	200 ชั่วโมง		200 ชั่วโมง		200 ชั่วโมง	

หมายเหตุ วิชาเลือกในแต่ละระดับ สถานศึกษาต้องจัดให้กับผู้เรียน เรียนรู้จากการทำโครงการ
จำนวนอย่างน้อย 3 หน่วยกิต

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ประกอบด้วย

1. สาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ
ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม
 2. จำนวนหน่วยกิตในแต่ละระดับ ดังนี้
 - 2.1 ระดับประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 36 หน่วยกิต
และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
 - 2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 40
หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
 - 2.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 44
หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
 3. ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง
- 1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้**
- สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1. สาระทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 1.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้

มาตรฐานที่ 1.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการคิดเป็น

มาตรฐานที่ 1.5 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการวิจัยอย่างง่าย

2. สาระความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร
มาตรฐานที่ 2.2 มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3. สาระการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 3.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในงานอาชีพ มองเห็นช่องทางและตัดสินใจประกอบอาชีพได้ตามความต้องการ และศักยภาพของตนเอง

มาตรฐานที่ 3.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก

มาตรฐานที่ 3.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม

มาตรฐานที่ 3.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง

4. สาระทักษะการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 4.1 มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 4.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการดูแล ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

มาตรฐานที่ 4.3 มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับศิลปะและสุนทรียภาพ

5. สารระการพัฒนาศังคม ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 5.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง สามารถนำมาปรับใช้ในการ ดำรงชีวิต

มาตรฐานที่ 5.2 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและสืบทอดศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐานที่ 5.3 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มีจิต สาธารณะ เพื่อความสงบสุขของสังคม

มาตรฐานที่ 5.4 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของหลักการพัฒนา และ สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน/สังคม

หมายเหตุ สารระการเรียนรู้ความรู้พื้นฐาน มาตรฐานที่ 2.1 มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร ซึ่งภาษาในมาตรฐานนี้หมายถึง ภาษาไทย และ ภาษาต่างประเทศ

การจัดการเรียนรู้

1. วิธีการจัดการเรียนรู้

การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ ของตนเองตามรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการ การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ภูมิปัญญา ผู้รู้ และสื่อต่าง ๆ

2. การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกัน โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหา ข้อสรุปร่วมกัน

3. การเรียนรู้แบบทางไกล เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ โดยที่ผู้เรียน และครูจะสื่อสารกันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ หรือถ้ามีความจำเป็นอาจพบกันเป็นครั้ง คราว

4. การเรียนรู้แบบขั้นเรียน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียน และสถานที่ ที่ชัดเจน ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลามาเข้าชั้นเรียน

5. การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการ และความสนใจ จากสื่อเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือจากการฝึกปฏิบัติตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำความรู้และประสบการณ์มาเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6. การเรียนรู้จากการทำโครงการ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดเรื่องโดยสมัครใจ ตามความสนใจ ความต้องการ หรือสภาพปัญหา ที่จะนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติจริง และมีการสรุปผลการดำเนินการตามโครงการ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และกระตุ้นเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้

7. การเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ สถานศึกษาสามารถออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ได้ตามความต้องการของผู้เรียน

วิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาและผู้เรียนร่วมกันกำหนดวิธีเรียน โดยเลือกเรียนวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีก็ได้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเนื้อหา และสอดคล้องกับวิถี ชีวิต และการทำงานของผู้เรียน โดยขณะเดียวกันสถานศึกษาสามารถจัดให้มีการสอนเสริมได้ ทุกวิธีเรียน เพื่อเติมเต็มความรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสู่ความเป็นคน “คิดเป็น” โดยเน้นพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ และสร้างองค์ความรู้สำหรับตนเอง และชุมชน สังคม ซึ่งกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ กศน. หรือ ONIE MODEL ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามปรัชญา “คิดเป็น” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ (O : Orientation)

ขั้นที่ 2 แสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ (N : New ways of learning)

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ (I : Implementation)

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการเรียนรู้ (E : Evaluation)

ขั้นที่ 1 กำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ (O : Orientation)

เป็นการเรียนรู้จากสภาพ ปัญหา หรือความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม โดยให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ ซึ่งอาจได้มาจากสถานการณ์ในขณะนั้น หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือเป็นประเด็นที่กำลังขัดแย้ง และกำลังอยู่ในความสนใจของชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะหาทางออกของปัญหา หรือความต้องการนั้น ๆ

2. ทำความเข้าใจกับสภาพ ปัญหา ความต้องการในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยดึงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนความคิดและอภิปรายโดยให้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่

3. วางแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดสามารถมองเห็นแนวทางในการค้นพบความรู้หรือคำตอบได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ (N : New ways of learning)

การแสวงหาข้อมูล และจัดการเรียนรู้ โดยศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และรวบรวมข้อมูลของตนเอง ข้อมูลของชุมชน สังคม และข้อมูลทางวิชาการ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีการระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นความรู้

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. ผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ กระบวนการกลุ่ม ศึกษาจากผู้รู้ / ภูมิปัญญาและวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม

2. ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความรู้เบื้องต้น โดยใช้คำถามปลายเปิดในการชวนคิด ชวนคุย เป็นเครื่องมือ ด้วยกระบวนการการระดมสมอง สะท้อนความคิดและอภิปราย

3. ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อประเมินความเป็นไปได้โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การทดลอง การทดสอบ การตรวจสอบกับผู้รู้

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ (I : Implementation)

นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เหมาะสมกับวัฒนธรรมและสังคม

ขั้นตอนการเรียนรู้

ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอน โดยสังเกตปรากฏการณ์ จดบันทึก และสรุปผล เก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน ระหว่างดำเนินการต้องมีการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการเรียนรู้ (E : Evaluation)

ประเมิน ทบทวน แก้ไขข้อบกพร่อง ผลจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แล้วสรุปเป็นความรู้ใหม่ พร้อมกับเผยแพร่ผลงาน

ขั้นตอนการเรียนรู้

ครู และผู้เรียนนำแฟ้มสะสมงาน และผลงานที่ได้จากการปฏิบัติมาใช้เป็นสารสนเทศในการประเมินคุณภาพการเรียนรู้

1. ครูและผู้เรียนร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการเรียนรู้
2. ครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมิน พัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้ง 4 ขั้นตอนเป็นวงจรของกระบวนการเรียนรู้ ตามปรัชญาคิดเป็น ซึ่งสถานศึกษาสามารถปรับใช้ ขั้นตอนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามสภาพของรายวิชา หรือเงื่อนไขอื่น ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน

3. สื่อการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้นั้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ผู้เรียน ครู สามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ใกล้ตัวและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณใน

การเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา

4. การเทียบโอน

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน หรือเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสถานศึกษาต้องจัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติการเทียบโอนให้สอดคล้องกับแนวทางการเทียบโอนที่สำนักงาน กศน. กำหนด

5. การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการที่ให้ข้อมูลที่สารสนเทศที่แสดงถึงการพัฒนา ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ เกิดทักษะกระบวนการและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

1. การวัดและประเมินผลรายวิชา เป็นการประเมินผลการเรียน

รายวิชา สถานศึกษาต้องดำเนินการควบคุมไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงใด และต้องมีการประเมินผลรวมเพื่อทราบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงต้องใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการประเมินสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลจากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3. การประเมินคุณธรรม เป็นการประเมินสิ่งที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน โดยประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาตน การพัฒนางาน การอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ และ กิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4. การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ ในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับการศึกษาในสาระการเรียนรู้ที่สำนักงาน กศน. กำหนด การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนของผู้เรียนสำหรับนำไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบต่อไป การประเมินดังกล่าวไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน

6. การจบหลักสูตร

ผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในแต่ละระดับการศึกษาต้องผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร ดังนี้

1. ผ่านการประเมินและได้รับผลการตัดสินการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ และได้ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดตามโครงสร้างหลักสูตร
2. ผ่านกระบวนการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง
3. ผ่านกระบวนการประเมินคุณธรรม
4. เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

7. เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้เอกสารหลักฐานการศึกษาเหมือนกัน เพื่อประโยชน์ในการสื่อความเข้าใจที่ตรงกัน และการส่งต่อได้แก่

1. ระเบียบแสดงผลการเรียน
2. หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ประกาศนียบัตร)
3. แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาอื่น ๆ สถานศึกษาต้องพิจารณาจัดทำเพื่อใช้ประกอบการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่เห็นสมควร เช่น แบบประเมินผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

สรุปได้ว่าในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการเรียนรู้ ที่กล่าวถึงสาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร ถือว่าเป็นทักษะด้านการเขียน

พรบ.ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 22-25)

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถาบันอุดมศึกษาที่ได้บัญญัติไว้แล้ว

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของ

กลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“ภาคีเครือข่าย” หมายความว่า บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติโดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

1. การศึกษานอกระบบ

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

2. การศึกษาตามอัธยาศัย

(ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

(ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

(ค) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคม ที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

(3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเลือกรับบริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

(2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบ มีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ ปุถุคฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

(3) ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบ

(2) การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(3) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ

(4) การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเข้าถึงได้ตามความเหมาะสม

(5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลและชุมชนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมของการศึกษาตามอัธยาศัย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาระบบการศึกษาและการศึกษาตาม อัยาศัยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อดำเนินการ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้
- (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่าย ได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและ เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมี อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัยาศัยที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ
- (2) กำหนดแนวทางการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และ ภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัยาศัย
- (4) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการจัดทำและการพัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียน จากการเรียนรู้ในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย
- (5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 13 ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า

“คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย” ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมที่เข้ามามี ส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย

จำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและอนุกรรมการวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 14 ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” โดยมีเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรียกโดยย่อว่า

“เลขาธิการ กศน.” ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน

สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
- (2) จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อคณะกรรมการ
- (3) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- (4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา
- (5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่นรวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- (6) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิทยุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชน

(7) ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 15 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็น ประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานคร เลขาธิการ กศน. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคนเป็นกรรมการ ซึ่งในจำนวนนี้ จะต้องแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. กทม. เป็น กรรมการและเลขานุการ

(2) ในจังหวัดอื่น ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด เกษตรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด แรงงานจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนแปดคนเป็นกรรมการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ของจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่าย

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด

(3) ติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศรวมทั้งความต้องการเพื่อการพัฒนาของท้องถิ่น

(4) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 17 ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. กทม.” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในกรุงเทพมหานคร

(2) ในจังหวัดอื่น ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในจังหวัด

ให้หน่วยงานการศึกษาตามวรรคหนึ่ง มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงาน กศน. กทม. หรือสำนักงาน กศน. จังหวัด แล้วแต่กรณี รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสถานศึกษาที่อยู่ใน

พื้นที่ที่รับผิดชอบและมีฐานะเป็นผู้บริหารการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา 18 ให้สถานศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่าย

การดำเนินงานของสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง อาจจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นหน่วยจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนก็ได้

การจัดตั้ง ยุบ เลิก รวม การกำหนดบทบาท อำนาจและหน้าที่ของสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา 19 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและกรรมการวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 20 ให้สำนักงานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบซึ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน โดยได้รับความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย และสำนักงาน

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 21 ให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ปรับเปลี่ยนภารกิจมาเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการ กศน. จนกว่าจะมีการแต่งตั้งเลขาธิการ กศน. ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คงมีฐานะเป็นคณะกรรมการดังกล่าวต่อไปและปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวขึ้นใหม่เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 22 ให้เลขาธิการ กศน. แต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. กทม. จนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. กทม. ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด จนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 23 ให้รัฐมนตรีจัดทำบัญชีรายชื่อสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ และประกาศรายชื่อสถานศึกษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ถือว่าสถานศึกษาตามบัญชีรายชื่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่งเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 24 ให้นำกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับโดยอนุโลมจนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 25 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

สรุปได้ว่าใน พรบ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ในมาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาดูตามอัธยาศัย ให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่อง ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐาน ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็น ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ไว้ดังนี้

1. สาระ

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้

ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ

ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน
การศึกษาคนควาอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 : เขาใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลง
ของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เขาใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดี และวรรณกรรม
ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สรุปได้ว่าในสาระที่ 2 ที่กล่าวถึงการเขียนใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียน
เรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและ
รายงานการศึกษาค้นควาอย่างมีประสิทธิภาพ จัดเป็นทักษะด้านภาษาที่สำคัญ เนื่องจากหากมี
พื้นฐานการเขียนที่ดีแล้วจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะศึกษาค้นควาความรู้และสื่อสาร ถ่ายทอด
ความคิดได้เป็นอย่างดี

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

1. ความหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย
(Research -Based Education Development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่นิยมใช้
ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักการเหตุผลและตรรกวิทยาเป็น
เป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทาง
การศึกษอันหมายถึง วัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือแบบเรียน फिल्मสไลด์ เทปเสียง
เทปโทรทัศน์ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และบทเรียนผ่านเครือข่าย

อินเทอร์เน็ท ฯลฯ (Borg & Gall. 1979 : 771-798 ; อ้างถึงใน พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. 2546 : 21-24)

ดังนั้น การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา Educational Research Development (R&D) เป็นการวิจัยทางการศึกษาประเภทหนึ่ง ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การพัฒนาองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งผลผลิตทางการศึกษา ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน สื่อการสอน สื่อการเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ และการจัดระบบ การวิจัยและพัฒนาจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ บุคลากร และเวลาในการทำให้สมบูรณ์ ผลของการพัฒนาจะทำให้ได้มาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจง และจะสมบูรณ์แบบ เมื่อผลผลิตถูกนำไปทดลองภาคสนามและหาประสิทธิภาพให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐาน (Gay. 1976 ; อ้างถึงใน พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. 2546 : 21-24)

บอร์ก และกอลล์ (Borg and Gall. 1989 : 782) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการพัฒนาและนำมาซึ่งเหตุผลของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา โดยผลิตภัณฑ์นี้ จะไม่หมายถึงเฉพาะตำรา फिल्म หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงวิธีการและโปรแกรมทางการศึกษา จุดเน้นของการวิจัยและพัฒนา คือ การพัฒนาโปรแกรมที่จะทำให้เกิดระบบการเรียนรู้ซึ่งรวมถึงการพัฒนาอุปกรณ์และการฝึกอบรมบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

การวิจัยและพัฒนาเป็นรูปแบบการวิจัย ที่จะทำให้การวิจัยทางการศึกษามากยิ่งขึ้น เพราะการวิจัยและพัฒนาเน้นการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์การศึกษา ที่ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น หากวงการวิจัยทางการศึกษาไทยจะหันมาสนใจการวิจัยและพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ก็จะเป็นการทำให้มีการนำผลการวิจัยทางการศึกษาไปใช้กันอย่างกว้างขวางเด่นชัดมากขึ้นในอนาคต วรวรรณ ศรีสงคราม (2544 : 8)

ทิสนา แชมณี (2540 : 5) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนา (research and development) คือ การวิจัยที่มุ่งเอาความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อ โดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลองใช้จนเป็นผลที่น่าพอใจ แล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยประยุกต์เป็นขั้นที่กระทำต่อจากการวิจัยบริสุทธิ์ เป็น การนำความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อ และพัฒนาเป็นเทคนิค หรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาอย่างได้ผล (ไพฑูริย์ ลินลาร์ตัน และ สำลี ทองทิว. 2553 : 22)

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การวิจัยและพัฒนาเป็น กระบวนการที่ใช้การพัฒนาและประเมินผล ขั้นตอนส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปทางการประเมินผล และผลผลิต จุดมุ่งหมายในการวิจัยและพัฒนาจะแตกต่างจากการวิจัยทั่วไป คือ วิจัยทั่วไปนั้นมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แต่การวิจัยพัฒนานั้นมุ่งเกี่ยวกับการพัฒนาผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพยิ่งขึ้น (นิโกลบ นิมกิงรัตน์. 2545 : 26)

การวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ต้องการค้นคว้าและพัฒนา ทำการทดสอบใน สภาพจริง ทำการประเมิน และ ดำเนินการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลาย ๆ รอบจนได้ผลการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ (รุจโรจน์ แก้วอุไร. 2549 : 10)

สุพักตร์ พิบูลย์ (2552 : 1-2) ได้กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้ กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิต

การวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรม (หมายถึงสื่อ/สิ่งประดิษฐ์ หรือวิธีการ) แล้วมีการทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ นวัตกรรมที่นำมาทดลอง คือ ปฏิบัติการ (Treatment) หรือตัวแปรต้น โดยมี “ดัชนีชี้คุณภาพ” ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นตัวแปรตาม

การวิจัยและพัฒนาจะให้ผลลัพธ์ที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ

1. นวัตกรรมประเภทวัตถุที่เป็นชิ้นอัน ซึ่งอาจเป็นประเภท วัสดุ/อุปกรณ์/ชิ้นงาน เช่น รถยนต์ คอมพิวเตอร์ ชุดการสอน สื่อการสอน ชุดกิจกรรม เสริมความรู้ คู่มือประกอบการทำงาน เป็นต้น

2. นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ /วิธีการ/ กระบวนการ/ระบบปฏิบัติการ

อาทิ รูปแบบการสอน วิธีการสอน รูปแบบการบริหารจัดการ ระบบการทำงาน Quality Control (Q.C.) Total Quality Management (TQM) The Balanced Scorecard (BSC) ระบบ ISO เป็นต้น ผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยและพัฒนา คุณค่าของงานจะอยู่ที่ “สิ่งประดิษฐ์/ผลงานเป็นชิ้นเป็นอันที่สร้างขึ้น” หรือ “วิธีการ/รูปแบบการทำงาน/รูปแบบการจัดการ” ที่พัฒนาขึ้น ผลงานวิจัยและพัฒนาที่มีคุณค่ามาก คือ กรณีที่สามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการที่ “คู่มือ มีคุณค่า ใช้งานได้ดี มีประสิทธิภาพ”

กระบวนการวิจัยและพัฒนา อาจเริ่มด้วยระบบของการวิเคราะห์สภาพปัญหาให้ชัดเจน แล้วเข้าสู่ระยะของการพัฒนาทางเลือก หรือวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งระยะของการพัฒนาทางเลือกจะมีขั้นตอนคล้ายคลึงกับการวิจัยโดยทั่วไป แต่เป็นการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมให้ได้มาตรฐานก่อนที่จะทำการทดลองใช้ในสภาพจริง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม

เบรื่อง กุมุท (2545 : 15) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยซึ่งเกิดจากความพยายามที่จะสร้างสรรค์ผลิตผล และกระบวนการบางสิ่ง บางอย่างตามหลักการเฉพาะและตามระเบียบวิธีการวิจัย ที่สามารถรับรองคุณภาพ ประสิทธิภาพ ของผลผลิตและกระบวนการเมื่อต้องการนำผลนั้นไปใช้ ซึ่งรูปแบบการวิจัยและพัฒนาเป็นการแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาบางประการ ผู้ดำเนินการต้องออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาผลผลิตด้วย การทดลองประเมินผลและป้อนข้อมูลย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงผลผลิตนั้นให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถแบ่งการวิจัยและพัฒนาระบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาระบบสื่อการสอน เช่น ระบบสื่อการสอนรายบุคคล ระบบชุดการสอนและระบบสื่อประสม
2. การวิจัยและพัฒนาระบบสื่อการเรียนการสอน
3. การวิจัยและพัฒนาด้านการบริหารเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. การวิจัยและพัฒนาด้านการบริการเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. การวิจัยและพัฒนาด้านการประเมิน และติดตามการบริหารและบริการเทคโนโลยีทางการศึกษา

คำว่า การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา ตรงกับคำว่า Educational Research Development (R&D) ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึง การดำเนินงานพัฒนาทางการศึกษาโดยอาศัย

การวิจัยเป็นพื้นฐานหรือเป็นเครื่องมือดำเนินการ (Educational Development by Research หรือ Research Based Educational Development) ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายคือใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและเพื่อตรวจสอบคุณภาพผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (Educational Products)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการศึกษาค้นคว้าที่เป็นระบบเชื่อถือได้ ผู้วิจัยและพัฒนาต้องออกแบบการวิจัยการทดลองการประเมินผล ปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

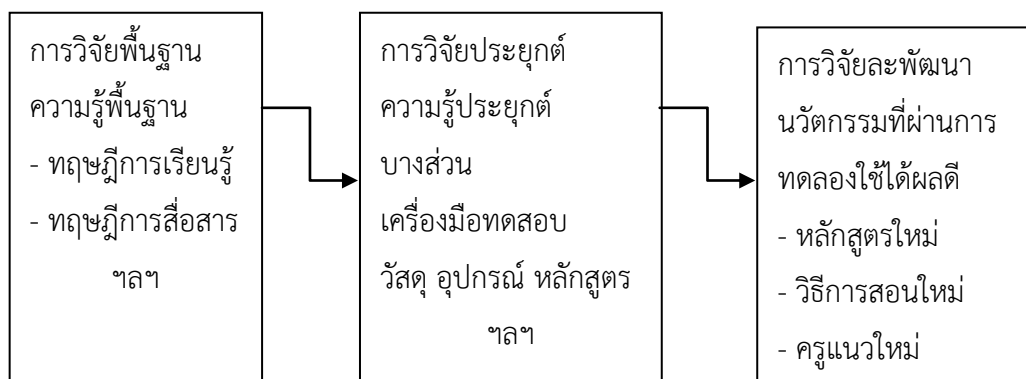
2. จุดมุ่งหมายของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาแตกต่างจากการวิจัยทางการศึกษา 2 ประการ คือ

1. เป้าประสงค์ การวิจัยทางการศึกษามุ่งศึกษาหาความรู้ใหม่โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีสอนหรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อ หรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสำหรับการเรียนการสอนแต่ละแบบแต่ละผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้นไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไป

2. การนำไปใช้ ผลงานวิจัยทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยบริสุทธิ์ หรือการวิจัยประยุกต์ก็ตามโดยส่วนใหญ่จะเป็นประโยชน์หรือนำไปใช้ในวงแคบ เฉพาะสถานการณ์ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเท่านั้น จนกระทั่งมีผลการวิจัยอยู่เป็นจำนวนมิใช่น้อยที่ตกอยู่ในสภาพที่เรียกว่างานวิจัยบนหิ้ง นั่นคือ มิได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ใด ๆ เลย และจากสภาพที่เป็นจริงของงานวิจัยทางการศึกษาตามที่กล่าวมานี้ ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในสภาพการณ์การศึกษาในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เพื่อลดความสูญเปล่า และสามารถนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้จริงจากผลของงานวิจัย ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการทดลอง ตรวจสอบและประเมินผล ผลงานวิจัยจนเป็นที่พอใจและยอมรับได้ แนวคิดดังกล่าวจึงเกิดเป็น การวิจัยและพัฒนาการศึกษา ดังที่นิยมทำกันอยู่ในปัจจุบันนี้

จากแนวคิดของการวิจัยและพัฒนาการศึกษาตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่างานที่ทำต่อเนื่องกัน หรือเป็นส่วนเดียวกันระหว่างการศึกษาวิจัยและพัฒนาการศึกษา ซึ่งไม่ได้แยกออกจากกัน หรือจบตอนเฉพาะส่วน ดังเช่นการวิจัยทางการศึกษาประเภทอื่น แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยทางการศึกษาประเภทการวิจัยบริสุทธิ์และการวิจัยประยุกต์ ก็ยังมีความจำเป็นทั้งนี้เพราะ การวิจัยและพัฒนาการศึกษายังมีความสัมพันธ์และต้องอาศัยความรู้ที่เป็นผลงานวิจัยทางการศึกษาทั้งสองประเภทอยู่เช่นกัน ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยการศึกษากับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา วารินทร์ รัศมีพรหม (2542 : 20)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า จุดมุ่งหมายของการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสำหรับการสอน สามารถนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้จริงจากผลของงานวิจัย โดยผ่านกระบวนการทดลอง ตรวจสอบและประเมินผล ผลงานวิจัยจนเป็นที่พอใจนำไปใช้การทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งและได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไป

3. ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

การจัดแบ่งประเภทของการวิจัยและพัฒนาการศึกษา อาจแบ่งได้โดยใช้ประเภทของผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเป็นตัวกำหนด ซึ่งคำว่า ผลงานหรือผลิตภัณฑ์ ทางการศึกษานี้ หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process) ในการจัดการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หลักสูตร และวิธีการสอน เป็นต้น ดังนั้นประเภทของการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงประกอบด้วย

1. การวิจัยและพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนาประเภทนี้ ได้แก่ การวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับหนังสือ ตำราเรียน แบบทดสอบ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สไลด์ แผ่นฟิล์ม เทปบันทึกเสียง โต้ะ เก้าอี้ เป็นต้น เป้าหมายของการวิจัยและพัฒนามุ่งไปที่การพัฒนาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ทางการศึกษาต้นแบบ เพื่อทดลองใช้และขยายผลการนำไปใช้ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. การวิจัยและพัฒนาด้านหลักสูตรและวิธีสอน การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนทิศทางการพัฒนาชุมชนหรือประเทศเป็นตัวกำหนด เช่นการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนใหม่ เช่นการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบไม่ขึ้นเรียน เป็นต้น การวิจัยและพัฒนาการศึกษาประเภทที่กล่าวมานี้จะมีเป้าหมายมุ่งไปที่การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้มีการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในวงกว้างต่อไป

3. การวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาในการจัดการศึกษา นอกจากจะต้องทำการวิจัยและพัฒนาตามสองประการดังกล่าวมาแล้ว การวิจัยและพัฒนาเพื่อการวางแผนออกแบบใช้อาคารสถานที่ และการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดสภาพการณ์การศึกษา ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งนอกจากนั้นอาจเป็นการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่ากั้บงบประมาณที่ต้องลงทุนก่อสร้าง ดังนั้นหากมีการวิจัยและพัฒนาด้านอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษา จนกระทั่งได้ผลดีก็ย่อมนำไปสู่การได้รูปแบบเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมทางการ

ศึกษา ในสถานศึกษาใด ๆ ก็นับว่าเป็นประโยชน์ให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ได้เช่นกัน รุจโรจน์ แก้วอุไร (2545 : 10)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ประเพณีของการวิจัยและพัฒนา เป็นผลงานหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หลักสูตร และวิธีการสอน ดังนั้นประเพณีของการวิจัยและพัฒนา มีเป้าประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนา สื่อวัสดุ อุปกรณ์ การสอน การวิจัยด้านหลักสูตร การวิจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา เพื่อให้มีการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่และจัดการสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาสำหรับนักเรียน และให้สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา

กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา หรือวัฏจักรอาร์แอนด์ดี (R&D Cycle) ประกอบด้วยการศึกษาวิจัยเพื่อ หาผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาแก้ปัญหา การพัฒนาผลิตภัณฑ์จะอยู่บนพื้นฐานของปัญหาที่ค้นพบ โดยการทดสอบภาคสนาม เพื่อตรวจสอบข้อผิดพลาดของผลิตภัณฑ์ และทำการทดลองหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการทดลองภาคสนามชี้บ่งว่าผลิตภัณฑ์สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาไว้หลากหลายลักษณะดังนี้ รัตนะ บัวสนธ์ (2552 : 13-14) ได้กล่าวว่าขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สำนวจสภาพปัจจุบันปัญหา หรือความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้าง และประเมินนวัตกรรม (หรือผลิตภัณฑ์)

ขั้นตอนที่ 3 การนำ นวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) ไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์)

ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ นวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์)

องอาจ นัยพัฒน์ (2554 : 265-274) ได้กล่าวว่าขั้นตอนการออกแบบการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1. การตัดสินใจออกแบบการวิจัยโดยเลือกใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา 2. สำนวจและวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น 3. ตั้งเป้าหมาย วางแผนดำเนินการ

และเลือกแบบ การวิจัยและพัฒนา 4. ออกแบบและสร้างต้นแบบการพัฒนา 5. ทดลองใช้และประเมินต้นแบบ การพัฒนา 6. ดำเนินการผลิตและเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้ในวงกว้าง 7. ประเมินคุณภาพของการออกแบบ การวิจัยและพัฒนา

รุจโรจน์ แก้วอุไร (2545 : 2) ได้กล่าวว่ากระบวนการวิจัยและพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ 1. การกำหนดผลิตภัณฑ์และรวบรวมข้อมูล 2. การวางแผนการวิจัยและพัฒนา 3. การพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนของการผลิต 4. ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ 5. การเผยแพร่ ตามที่นักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนหลักอยู่ 6 ขั้นตอน คือ 1. การกำหนดเป้าหมาย 2. การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาหรือความต้องการ 3. การสร้างและพัฒนา 4. การทดลองใช้ 5. การปรับปรุงแก้ไขและการประเมินผล 6. การเผยแพร่

5. ลักษณะสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยและพัฒนา

องอาจ นัยพัฒน์ (2554 : 232-234) ได้กล่าวว่าลักษณะสำคัญของการวิจัยและพัฒนา ดังนี้ 1) เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นต้นแบบใช้งาน จุดเน้นที่สำคัญ ของการวิจัยและพัฒนา คือ การทำวิจัยเพื่อแสวงหาหรือสร้างสรรค์สร้างภูมิปัญญาใหม่แล้วทำการพัฒนา ด้วยการคิดค้น “ต่อยอด” ความรู้หรือความเข้าใจดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบ (prototype) 2) เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากการวิจัยและพัฒนา มีจุดเน้นใน การดำเนินงานที่ประกอบด้วย 3 กระบวนการหลัก คือ การวิจัย การพัฒนา และการเผยแพร่ 3) มีการดำเนินงานวิจัยอย่าง เป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ 4) มักใช้การผสมผสานวิธีการ เจริญปริมาณและเชิงคุณภาพในการทำวิจัย ซึ่งเหตุผลสำคัญที่นักวิจัยเลือกใช้การผสมผสานวิธีการ เจริญปริมาณและเชิงคุณภาพในการทำวิจัยประเภทนี้ คือ การมีทั้ง “ความแกร่งและความยืดหยุ่น” ที่เป็นจุดเด่นของวิธีการวิจัยทั้งสองรูปแบบ 5) มุ่งเน้นตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ ผลการวิจัยและพัฒนา จุดเน้นสำคัญของการวิจัยประเภทนี้คือ การดำเนินงานวิจัยที่ต้องตอบสนองความต้องการจำเป็นของ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ประสงค์จะนำผลผลิต กระบวนการ หรือการบริการจากการวิจัยและพัฒนา ไปใช้งาน 6) ผลการวิจัยที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงสามารถ

จดทะเบียนสิทธิบัตรได้โดยเฉพาะที่อยู่ในรูป ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อันเป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสรรค์ และ “การลงทุนลงแรง” ของนักวิจัย และ

วรรณิ โสมประยูร (2546 : 12) ได้กล่าวว่าลักษณะสำคัญของการวิจัยและพัฒนา มีดังนี้ 1) เป็นการนำผลวิจัยเดิมหรือสิ่งประดิษฐ์มาทบทวนแล้วพัฒนาหรือต่อยอด เพื่อเพิ่มศักยภาพให้เกิดประโยชน์ ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง กล่าวคือ “วิจัยแล้วพัฒนา และพัฒนาโดยใช้วิจัย” การวิจัยจึงเปรียบเสมือน หนึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนา 2) เป็นการศึกษาค้นคว้าทดลองและตรวจสอบเพิ่มเติมของเดิมให้ สมบูรณ์และเป็นไปอย่างครบวงจร ด้วยการจัดการทำซ้ำ ๆ หลายครั้ง รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้แล้วนำผลมาปรับปรุงเป็นระยะ ๆ จนกระทั่งเกิดความเชื่อมั่นและแน่ใจในผลผลิตขั้นสุดท้าย 3) เป็นการนำกระบวนการวิจัยต่าง ๆ จากทั้งประเภทการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มาใช้ในโครงการวิจัยและโครงการพัฒนา โดยจัดแบ่งให้มีโครงการวิจัยย่อยหรือโปรแกรมการวิจัยจำนวนมากเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นชุดโครงการวิจัย 4) มุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถหรือทักษะ ทางวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎี การพัฒนาและการปฏิบัติหน้าที่งานประจำให้แก่ทีมผู้ร่วมดำเนิน การวิจัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการยอมรับผลผลิตและเผยแพร่หรือขยายผลการวิจัยต่อไปด้วยพร้อม ๆ กัน 5) สามารถยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนทั้งกระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่จะใช้ผลการวิจัยได้เสมอ เนื่องจาก R&D มุ่งที่ผู้ใช้ผลผลิตเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุด 6) ในระหว่างที่ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาอยู่นั้น จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมผลิตและ/หรือผู้ใช้ผลผลิตจากภาครัฐและเอกชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมดำเนินการด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับใน ความสำคัญของผลผลิตและเป็นการเผยแพร่ผลวิจัยไปด้วยในตัว 7) ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาจะต้องเป็นช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกันยาวนานมากพอที่จะทำให้เกิดผลผลิตที่ได้มาตรฐานตามความต้องการของสังคม 8) การเผยแพร่และการขยายผลของผลผลิตที่ได้จาก R&D ควรจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งในขณะที่กำลังดำเนินการวิจัยอยู่และหลังจากการวิจัยได้เสร็จสิ้นลงทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตามเพื่อให้ผลผลิตไปสู่ผู้ใช้อย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง 9) เนื่องจากผลผลิตจาก R&D อาจจะมีมูลค่าสูง และ/หรือ มีการถือครองลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรได้ ผู้วิจัยจึงควรจะได้มีการจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองสิทธิ์ให้เป็นที่ไปตามระเบียบและ

เงื่อนไขของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์และพระราชบัญญัติสิทธิบัตร ทั้งภายในประเทศหรือนานาชาติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึงการพัฒนานวัตกรรมด้วยการแสวงหาความรู้ใหม่จากองค์ความรู้เดิมโดยใช้กระบวนการวิจัย ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนได้นวัตกรรมที่เป็นต้นแบบและนำไปใช้แก้ปัญหาได้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 6 ขั้นตอน คือ 1. การกำหนดเป้าหมาย 2. การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาหรือความต้องการ 3. การสร้างและพัฒนา 4. การทดลองใช้ 5. การประเมินผลและปรับปรุง 6. การเผยแพร่ โดยมีลักษณะสำคัญของการวิจัยและพัฒนาคือ การต่อยอดของเดิม การยอมรับ โดยเน้นการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเชื่อถือได้เพื่อนำผลไปใช้ในวงการศึกษาอย่างกว้างขวางและประโยชน์ที่สังคมพึงได้รับต่อไป

ชุดฝึกทักษะ

1. ความหมายของชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะเพิ่มพูนหลังจากที่ได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีหรือด้านเนื้อหาแล้ว ชุดฝึกทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ดังนี้ ชัยยง พรหมวงศ์ (อ้างถึงใน พรสวรรค์ คำบุญ, 2534 : 16) กล่าวว่า ชุดฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนต้องใช้ควบคู่กับการเรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่ครอบคลุมกิจกรรมที่นักเรียนนั้นกระทำอาจกำหนดแยกเป็นแต่ละฝ่ายหรืออาจรวมเล่มก็ได้ เป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนได้มีทักษะเพิ่มขึ้นโดยการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความสนใจและพอใจหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ มาบ้างแล้ว ถ้านักเรียนได้ทำชุดฝึกเสริมทักษะหลาย ๆ ครั้งพฤติกรรมของนักเรียนจะเปลี่ยนไป 3 ประการ คือ

- ประการแรก ทำให้คล่องแคล่วขึ้น
- ประการที่สอง ทำให้ถูกต้องแม่นยำขึ้นและ
- ประการสุดท้าย ทำได้อย่างเป็นอัตโนมัติ

ซึ่งลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ คือองค์ประกอบของการคิด การพูดและการกระทำที่เป็นทักษะในอดีตชุดฝึกถูกมองว่าเป็นการบ้าน แต่ในปัจจุบันชุดฝึกทักษะเป็นงานที่ทำในชั้นเรียนหรือที่บ้าน และเป็นบทเรียนที่ต้องเรียน เป็นหัวข้อที่ต้องเรียน เป็นโครงสร้างที่ต้องทำให้สำเร็จ เป็นคำถามที่ต้องตอบหรือทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา กิจกรรมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของวงจรการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับชาวนุชย์ อาจินสมาจาร (อ้างถึงใน ประมวล โสสัมฤทธิ์. 2550 : 56) กล่าวถึงชุดฝึกว่า เป็นเครื่องมือทางการเรียนอย่างหนึ่งของนักเรียนที่มุ่งให้นักเรียนฝึกทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้มีทักษะหรือความชำนาญเพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้เรียนภาคทฤษฎีหรือด้านเนื้อหามาแล้ว และในชุดฝึกประกอบไปด้วยคำแนะนำในการทำข้อคำถามหรือกิจกรรม และช่องว่างให้นักเรียนตอบสามารถกระตุ้นให้นักเรียนทำได้ดีกว่าและพัฒนาการเรียนการสอนเป็นเอกเทศ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าชุดฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการฝึกทักษะต่าง ๆ มีข้อสังเกตอยู่ว่า การฝึกทักษะต่าง ๆ ควรใช้ชุดฝึกหลาย ๆ แบบ เป็นชุดฝึกสั้น ๆ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม

2. ลักษณะของชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะมีหลายลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ชุดฝึกธรรมดา เป็นชุดฝึกที่สอนโดยให้คำตอบหรือให้ทำซ้ำ ๆ โดยวิธีต่าง ๆ เช่น ให้งาน คัดลอก การตอบคำถามทั้งตอบสั้น ๆ และตอบยาว ๆ ให้เติมคำลงในช่องว่าง เช็คถูกหรือผิด เลือกตอบ จับคู่ หรือจัดทำเป็นแผนที่ แผนผังหรือกราฟ

2. ชุดฝึกให้ล่าคำตอบ เป็นชุดฝึกที่ให้ปัญหาหรือคำถามแล้วให้นักเรียนไปหาคำตอบจากแหล่งต่าง ๆ โดยอาจจะบอกแหล่งคำตอบให้หรือให้คิดคำตอบเอง แหล่งคำตอบอาจเป็นแบบเรียน หนังสือค้นคว้า เอกสารที่จัดให้หรือจากการไปแสวงหาข้อมูล ทั้งจากการสังเกตและสอบถามจากที่ต่าง ๆ ลักษณะของชุดฝึกประกอบด้วยคำถาม การบอกแหล่งค้นคว้าหาคำตอบ และมีช่องว่างให้เขียนคำตอบหรือผลที่ได้มาจากการไปค้นคว้ามานำ

3. ชุดฝึกเขียนคำถามคำตอบเอง เป็นชุดฝึกที่กำหนดบทความหรือเรื่องราวที่ได้อ่าน อาจพิมพ์ให้หรือให้ไปอ่านเองจากหนังสือแบบเรียน หรือหนังสือที่กำหนด แล้วให้นักเรียนตั้ง

คำถาม จากข้อความหรือเรื่องราวนั้น ๆ พร้อมทั้งเขียนคำถามคำตอบเอง ชุดฝึกจะมีคำสั่งและคำชี้แจงให้นักเรียนปฏิบัติและกำหนดจำนวนข้อคำถามให้นักเรียน และให้มีช่องว่างไว้สำหรับเขียน

4. ชุดฝึกปฏิบัติ เป็นแบบที่มีคำอธิบาย หรือคำชี้แจงให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยเป็นคำสั่งว่าให้ทำอะไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไร เช่นให้ไปกราบพระที่บ้าน ให้ไปตอนต้นไม้แล้วมีช่องว่างซึ่งอาจเป็นหัวข้อให้รายงานผลการปฏิบัติเพื่อนำมาส่งครู

5. ชุดฝึกทายปัญหา เป็นชุดฝึกที่เอาเรื่องที่สอนมาจัดให้ฝึกในรูปของการตั้งปัญหาที่สนุก ทำทายให้คิด เช่น ปัญหาหลาย ๆ ปัญหา และมีเฉลยซึ่งแจกในภายหลัง อาจใช้สำหรับอ่านแล้วทายปัญหาของตัวเองหรือผลัดกันทายกับเพื่อน

6. ชุดฝึกชนิดเกม เป็นชุดฝึกที่นำเรื่องที่จะสอนมาทำเป็นเกมเพื่อฝึกฝน อาจให้เป็นปัญหาที่คิดและให้ได้คะแนน อาจเป็นแบบที่ทำเพื่อดูว่าตนเองได้คะแนนมากน้อยเพียงใดหรือเล่นแข่งกับเพื่อน

3. ความสำคัญของชุดฝึกทักษะ

แบบฝึกในภาษาไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น ชุดการฝึก แบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัด แบบฝึกหัดทักษะ เป็นต้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายของแบบฝึก แบบฝึกหัด หรือชุดการฝึกไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2540 : 106) ได้กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง การจัดประสบการณ์ฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องอย่างหลากหลายและแปลกใหม่

สุกิจ ศรีพรหม (2541 : 68) ได้กล่าวว่า ชุดการฝึก หมายถึง การนำสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของวิชามาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 18) ได้กล่าวว่า แบบฝึกหัด หมายถึง กิจกรรมพัฒนาทักษะเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และปริมาณเพียงพอที่สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การ

สรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ชุดฝึกทักษะ แบบฝึก แบบฝึกหัด หรือชุดการฝึก เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน คือ งานหรือกิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนกระทำ เพื่อฝึกทักษะและทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดความชำนาญ ถูกต้อง คล่องแคล่ว จนสามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาได้โดยอัตโนมัติ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่าชุดฝึกทักษะ

4. หลักการสร้างแบบชุดฝึกทักษะ

ฮารส (Hares ; อ้างถึงใน อังศุมาลิน เพิ่มผล. 2542 : 14) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบชุดฝึก จะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และควรสร้างโดยอาศัยหลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหาและการตอบสนองไว้ดังนี้

1. สร้างแบบฝึกหลาย ๆ ชนิด เพื่อเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
2. แบบฝึกที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนทำอะไร
3. ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้จากการเรียนมาตอบในแบบฝึกให้ตรงตามเป้าหมาย
4. ให้ผู้เรียนตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงความสามารถและความเข้าใจในการฝึก
5. กำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนตอบแบบฝึกแต่ละชนิด แต่ละรูปแบบด้วยวิธีการตอบอย่างไร

ถวัลย์ มาตจรัส (2546 : 20) ได้กล่าวว่า การสร้างและจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระสำหรับการจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ
2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระโดยละเอียด เพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการจัดทำ
3. ออกแบบการจัดทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะตามจุดประสงค์
4. สร้างแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ และส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบก่อนฝึก บัตรคำสั่ง ขั้นตอนกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ แบบทดสอบหลังเรียน
5. นำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปรับปรุง พัฒนาให้สมบูรณ์

นิตยา กิจโร (2553 : 40) ได้สรุปหลักการสร้างแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ก่อนสร้างแบบฝึกจำเป็นต้องกำหนดโครงร่างไว้ก่อนว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร แบบฝึกเกี่ยวกับเรื่องอะไร
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. แจกวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน
5. กำหนดอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม
6. กำหนดเวลา และขั้นตอนให้เหมาะสม
7. การประเมินผลอย่างไร

ประภาพร ถิ่นอ่อนง (2553 : 35) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึกทักษะควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมายในการฝึก แบบฝึกควรเริ่มจากง่ายไปหายาก มีหลายแบบ มีตัวอย่างประกอบ มีภาพประกอบ และสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

ปราณี จิณฤทธิ์ (2552 : 32) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึกผู้สร้างต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แบบฝึกที่สร้างต้องมีหลาย ๆ รูปแบบ สร้างจากง่ายไปหายาก มีความถูกต้อง ในการสร้างแบบฝึกมีการสอดแทรกทักษะวิชาอื่นเข้าไปด้วย ควรจัดทำแบบฝึกไว้ล่วงหน้า เพราะแบบฝึกควรทาหลังจากผู้เรียนได้เรียนบทเรียนในเรื่องนั้น ๆ จบลงทันที

อุษณีย์ เสือจันทร์ (2553 : 26) ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึกผู้สร้างต้องศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึก โดยนำมาตั้งวัตถุประสงค์ตลอดจนรูปแบบ และวางแผนขั้นตอนการใช้แบบฝึก การสร้างแบบฝึกต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการฝึก ต้องนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึก ก่อนนำไปใช้ควรมีการทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบฝึก

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า หลักในการสร้างชุดฝึกทักษะหรือแบบฝึกควรสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก มีความเหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียนมีหลายรูปแบบและแบบฝึกควรเริ่มจากง่ายไปหายาก มีหลายแบบ มีตัวอย่างประกอบ มีภาพประกอบ และสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง สนองความสนใจและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดทำให้จบเป็นเรื่อง ๆ การประเมินผลแจ้งผลความก้าวหน้าในการฝึกให้ผู้เรียนทราบทันทีทุกครั้ง

5. จิตวิทยาในการสร้างชุดฝึกทักษะ

อุบลรัตน์ เฟิงสถิตย์ (อ้างถึงใน ประมวล โสสัมฤทธิ์. 2550 : 59) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) โดย ธอร์นไดค์ ได้ตั้งกฎการเรียนรู้ที่ใช้ในการสร้างชุดฝึกทักษะ 3 กฎ คือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่สร้างผลของความพึงพอใจในสถานการณ์ที่กำหนดให้ จะมีแนวโน้มที่จะทำซ้ำในสถานการณ์นั้น ๆ เพราะว่าได้มีการสร้างความพึงพอใจ

2. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง เมื่อมีความพร้อมที่จะทำหากมีโอกาสได้ทำก็จะเกิดผลดีและได้รับความพึงพอใจ หากมีความพร้อมที่จะทำแต่ไม่ได้ทำหรือหากไม่พร้อมแต่ต้องลงมือทำก็ไม่เกิดผลดี และนำความไม่พอใจมาให้

3. กฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) หมายถึง การได้ฝึกฝนหรือกระทำบ่อย ๆ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองจะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แต่ถ้าไม่ได้กระทำบ่อย ๆ ความถูกต้องและความชำนาญจะลดลงไป

ในการสร้างชุดฝึกทักษะให้สมบูรณ์และนำไปใช้ได้ถูกต้อง ควรนึกถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการทำชุดฝึก จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

2. การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนทำซ้ำ ๆ กัน เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ

3. กฎแห่งผล คือ การที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเองด้วยการเฉลยคำตอบให้จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจแก่ผู้เรียน

4. การจูงใจ คือ การจัดชุดฝึกเรียงลำดับ จากชุดฝึกง่ายและสั้นไปสู่เรื่องที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและมีหลายรส หลายรูป

6. ประโยชน์ของชุดฝึกทักษะ

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 21) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
2. ผู้เรียนมีสื่อสำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ และการเขียน
3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

ไพบุลย์ มุลติ (2546 : 52) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานขณะเรียน
4. ทำให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง
6. แบบฝึกทักษะสามารถนำมาวัดผลการเรียนที่เรียนแล้ว
7. ช่วยให้ครูทราบข้อบกพร่องของผู้เรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทัน่วงที

อุษณีย์ เสือจันทร์ (2553 : 17-18) ได้กล่าวว่า แบบฝึกช่วยในการฝึกเสริมทักษะ

ทำให้จดจำเนื้อหาได้คงทนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สามารถนำมาแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่มได้ดี ผู้เรียนสามารถนำมาทบทวนเนื้อได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตน เป็นเครื่องมือที่ครูผู้สอนใช้ประเมินผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีว่านักเรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด

ปาริชาติ สุพรรณกลาง (2550 : 23) ได้กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้

ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะทั้งยังช่วยแบ่งเบาภาระครูผู้สอน ซึ่งประโยชน์ของแบบฝึกทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น มีความเชื่อมั่น ฝึกทำงานด้วยตนเอง ทำให้มีความรับผิดชอบ และทำให้ครูทราบปัญหาและข้อบกพร่องของนักเรียนในเรื่องที่เรียน ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันที นอกจากนี้แบบฝึกยังเปิดโอกาสให้เด็กฝึกทักษะอย่างเต็มที่ ทั้งยังช่วยให้คงอยู่ได้นาน และเป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจบบทเรียนแต่ละครั้ง อีกด้วย

สมพร ตอยยิปิ (2554 : 37) ได้กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญต่อการเรียน

การสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพราะจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียน และยังสามารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า ชุดฝึกทักษะหรือแบบฝึกมีประโยชน์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ สามารถที่จะทบทวนด้วยตนเองและเห็นความก้าวหน้าของตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถช่วยสถานะของครูผู้สอนอีกด้วย และทำให้เกิดทักษะความชำนาญ หากแต่ต้องการได้รับการฝึกหลาย ๆ ครั้ง หลายรูปแบบ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกแล้วอย่างน้อยผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้แน่นอน แบบฝึกมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาмаกได้ดี

7. เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเขียน

ในการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ. 2533 : 27) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ E_1 เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ E_2 เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 ใช้เกณฑ์เนื้อหาเป็นทักษะไว้ 70/70 วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการคำนวณธรรมดา

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ที่ได้จากการทดสอบย่อย ในการทำกิจกรรมในระหว่างเรียนทุกกิจกรรม

E_2 แทนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 1 แบบเดี่ยว ทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลางและเก่ง ครั้งละ 1 คน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพเพื่อหาข้อบกพร่อง ทั้งในด้านความชัดเจนของคำชี้แจง วิธีการทำในแต่ละชุดฝึก ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึก แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 2 แบบกลุ่มย่อย โดยคละเด็กเก่ง ปานกลาง เด็กอ่อนมาทดลอง นำคะแนนคำนวณหาประสิทธิภาพเพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความเข้าใจ และความสมบูรณ์ของชุดฝึก นำมาปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ พร้อมทั้งปรับปรุงครั้งสุดท้ายจนได้ตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 3 นำชุดฝึกมาทดลองกับกลุ่มทดลอง

การยอมรับประสิทธิภาพมี 3 ระดับ คือ สูงกว่าเกณฑ์ เท่าเกณฑ์ และต่ำกว่าเกณฑ์ การยอมรับประสิทธิภาพอนุโลมให้คลาดเคลื่อนได้ 2.5-5 เปอร์เซ็นต์ ในการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดฝึกนั้นสำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ นิยมตั้งไว้ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคตินั้นไว้ไม่ต่ำกว่า 80/80

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 80/80, 85/85, หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะมักจะกำหนดต่ำกว่านี้ เช่น 70/70 หรือ 75/75

การเขียนสะกดคำ

1. ความหมายของการเขียนสะกดคำ

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการเขียนสะกดคำที่มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาศาสตร์ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำ ไว้ดังต่อไปนี้

อรพรรณ ภิญโญภาพ (2539 : 12) อธิบายไว้ว่าการสะกดคำ เป็นการฝึกทักษะการเขียนให้ถูกต้อง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแก่ผู้เรียน และจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการประสมคำ รู้หลักเกณฑ์ที่จะเรียงเรียงตัวอักษรในคำหนึ่ง ๆ ให้ได้ตามที่ ต้องการเพื่อนำประโยชน์ไปใช้ในการสื่อสาร

บันลือ พุกกะวัน (2533 : 26-27) แนะนำการสอนเขียนไทยเบื้องต้นที่เหมาะสมกับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการให้ออกเสียงโดยการผสมคำอ่านจึงลงมือเขียน โดยให้ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน เด็กไม่เบื่อหน่าย เด็กประสบความสำเร็จมีกำลังใจที่จะเขียน นับว่าเป็นการเริ่มเรียนที่ดี

วรรณิ โสมประยูร (2539 : 156) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่าการเขียนสะกดคำหมายถึง วิธีเขียนคำ โดยเรียงลำดับอักษรภายในคำหนึ่ง ๆ เพื่อออกเสียงให้ชัดเจน และสื่อความหมายได้ถูกต้อง ตามหลักผู้เขียนต้องการ

วีระศักดิ์ ปัตตตาลาโพธิ์ (2540 : 12) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่าการเขียนสะกดคำคือ การเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่มีความหมายถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 และสามารถนำคำดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปิยาภรณ์ สร้อยระย้า (2547 : 23) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่าการเขียนสะกดคำ คือ วิธีเขียนคำเรียงลำดับ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่มีความหมายถูกต้อง สามารถสื่อสารกับคนอื่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

จากความหมายของการเขียนสะกดคำที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่าการเขียนสะกดคำ หมายถึง การที่ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ในการเรียงลำดับตัวอักษร หรือเรียงลำดับพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ พยัญชนะตัวสะกดและตัวการันต์ให้ถูกต้องตามหลักภาษาและถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อจะได้อ่านออกเสียงได้ชัดเจน เขียนได้ถูกต้องและมีความหมาย สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจในสังคมของผู้ใช้ภาษาเหล่านั้น

2. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพราะการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง จะเป็นพื้นฐานในการอ่านและเขียนในวิชาอื่น ๆ ได้

ยุพดี พลเวชประชาสุข (2535 : 11) ได้กล่าวถึงการเขียนสะกดคำว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะถ้าผู้เรียนเขียนสะกดคำได้ดีย่อมทำให้การเรียนในวิชาอื่น ๆ ดีตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามการเขียนสะกดคำเป็นกระบวนการสลับซับซ้อน เพราะผู้เรียนต้องใช้ทักษะหลายอย่างทั้งทักษะการอ่าน การฟัง การพูด ความเข้าใจ ความหมายของการเขียน ซึ่งจะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กันเสมอ การที่ครูผู้สอนเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอน การเขียนสะกดคำเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การเขียนหนังสือได้ถูกต้อง

วรณีย์ โสมประยูร (2539 : 10) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเรียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้อย่างถูกต้องก่อนจึงจะสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำผิดเสมอจะไม่สามารถแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดตนเอง ดังนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนเป็นอย่างยิ่ง เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มเรียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ช่วยเด็กใช้

คำต่าง ๆ ช่วยเด็กใช้คำต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง กว้างขวาง ครูต้องฝึกฝนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกระดับชั้น

การเขียนสะกดคำจึงนับว่าสำคัญมาก เพราะการเขียนเป็นทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนจัดประสบการณ์ในการฝึกฝนให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง และอ่านได้ นักเรียนจะสามารถนำประโยชน์จากการเขียนไปใช้ในวิชาอื่น ๆ และใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัญหาการเขียนสะกดคำ

การที่นักเรียนเขียนสะกดคำผิดมีสาเหตุหลายประการ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2539 : 586 -- 587) ได้กล่าวถึงลักษณะหรือรูปแบบในการเขียนสะกดคำผิดมีดังนี้

1. การเขียนผิดสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์
2. การเขียนผิดที่ตัวสะกด
3. การเขียนผิดตัวการ์นต์
4. เขียนผิดที่คำพิเศษ หรือคำย่อ
5. เขียนผิดที่คำนั้นมาจากภาษาอื่น
6. การเขียนผิดโดยการทอนเสียงให้สั้นลง
7. การเขียนผิดโดยการยืดเสียงให้ยาวออก
8. เขียนผิดที่อักษรควบกล้ำ
9. เขียนผิดที่สระ ไอ โอ อัย
10. เขียนผิดที่อักษรนำ

สาเหตุที่ทำให้เขียนสะกดคำผิด มีดังนี้

1. เคยเห็นแบบอย่างผิด
2. เข้าใจพจนานุกรม หรือหลักภาษาผิด
3. ไม่ทราบความหมายของคำ

4. เขียนตามเสียงพูด เสียงอ่าน
5. เขียนตามสำเนียงภาษาถิ่น
6. เขียนตามการถ่ายเสียงจากภาษาต่างประเทศ
7. ใช้แนวเทียบเสียงผิด
8. ไม่รู้หลักภาษา
9. ความพิการทางสายตา หู สมอง และวุฒิภาวะไม่เพียงพอ
10. ขาดการฝึกฝนอย่างเพียงพอ
11. เขียนผิดเพราะการเดา
12. เขียนผิดเพราะจำความสัมพันธ์ของตัวสะกดกับความหมายของคำพ้องเสียง

ไม่ได้

ชวนจิต ภูมาตย์ (2537 : 63) ได้กล่าวถึงลักษณะการเขียนคำยากที่นักเรียนมีปัญหาการเขียน มีดังนี้

1. คำที่มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ
2. คำที่ผันด้วยวรรณยุกต์เสียงตรี
3. คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด
4. คำที่เป็นอักษรนำ

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเขียนผิดมีดังนี้

1. เด็กไม่มีความคุ้นเคย
2. เป็นคำที่อยู่ไกลตัวเด็ก
3. เด็กไม่มีประสบการณ์

จากปัญหาการเขียนสะกดคำ สรุปได้ดังนี้ การเขียนสะกดคำผิดมาจากตัวนักเรียนและวิธีการสอน ดังนั้นครูผู้สอนเป็นบุคคลที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้องโดยการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมและหลากหลาย เพื่อนำไปฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะและความคงทนในการเขียนคำได้อย่างถูกต้อง

4. จุดมุ่งหมายของการเขียนสะกดคำ

บุญปรก อ่อนเฒ่า (2538 : 11 – 12) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสอนสะกดคำว่า ความมุ่งหมายของการสอนสะกดคำมี 2 ประการ ประการแรกมุ่งให้ได้รู้จักคำ การสอนสะกดคำที่ตื้นนั้น ครูต้องมีวิธีเร้าให้เด็กเกิดความสนใจในการเขียนสะกดคำ ช่วยให้ได้คุ้นเคยกับรูปคำและเสียงของคำเพื่อให้ได้รู้จักคำกว้างขวางขึ้น ทั้งนี้เพราะความสามารถสะกดคำในปัจจุบันเป็นรากฐานของการสะกดคำในอนาคต และเป็นสิ่งชี้บอกความสามารถส่วนบุคคลของนักเรียนในการเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้องนั้น เด็กจะต้องได้เรียนรู้คำ ฝึกออกเสียง เรียนรู้ความสัมพันธ์ของตัวอักษรกับเสียง จัดลำดับอักษรได้จึงจะสามารถเขียนคำได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 65) กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนเขียนสะกดคำต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามแบบแผนที่ยอมรับใช้กันและตรงตามความหมายของคำ
2. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคำต่าง ๆ ได้กว้างขวาง
3. เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าคำใหม่ ๆ ได้ตามที่ต้องการ
4. เพื่อให้นักเรียนรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
5. เพื่อให้เรียนออกเสียงคำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

วรรณา เครือเนียม (2531 : 12) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การสอนเขียนสะกดคำมีจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเขียนสะกดคำรู้หลักเกณฑ์ในการเรียงลำดับตัวอักษร สระ วรรณยุกต์ประสมเป็นคำได้อย่างถูกต้อง มีความหมายตามพจนานุกรม สามารถจำรูปคำและวิธีเขียนนำไปใช้ในการเขียน เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การสื่อสารโดยใช้ภาษาเขียนในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

5. หลักการสอนเขียนสะกดคำ

การสอนเขียนสะกดคำเป็นทักษะเบื้องต้นที่มีความสำคัญต่อการเขียนในระดับสูงขึ้นไปตั้งแต่ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไปส่วนมากไม่ให้ความสำคัญเพราะเห็นว่านักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสะกดคำมาแล้วตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อเลื่อนชั้นมาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ครูส่วนมากจะฝึกนักเรียนเขียนตามคำบอก คำที่นักเรียนเขียนผิดก็ให้แก้ไขโดยบอกคำที่ถูกต้องเป็นคำ ไม่ได้อธิบายถึงที่มาหรือส่วนประกอบของคำ การเขียนสะกดคำเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นที่จะทำให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเขียนคำและสามารถ

เขียนคำอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้อย่างหลากหลาย มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักในการสอนเขียนสะกดคำไว้ดังนี้ การเขียนสะกดคำให้ประสบผลสำเร็จ ครูภาษาไทยจะต้องเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เช่น มีขั้นตอนการเขียนว่าจะเริ่มต้นที่จุดใดก่อน เพื่อไม่ให้เด็กเรียนสับสนและมีความรู้สึกลัวว่าการสอนการเขียนสะกดคำนั้นเป็นการเรียนที่ยาก จนนักเรียนเกิดความท้อแท้ใจ ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึง หลักการสอนเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

ประเทิน มหาจันทร์ (2549 : 65) ได้เสนอแนะวิธีการสอนสะกดคำไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ความหมายของการออกเสียง ครูต้องให้เด็กเข้าใจความหมายของคำมองดูคำพร้อม ๆ กับการออกเสียงนั้น และสามารถที่จะพูดออกมาให้เป็นประโยคให้ถูกต้อง
2. การมองเห็นรูปคำ ในขั้นนี้ ครูต้องให้เด็กเห็นรูปคำสะกดและส่วนประกอบต่าง ๆ ได้ แยกคำนั้นออกเป็นพยางค์ออกเสียงคำนั้นเป็นพยางค์แล้วไปสะกดเป็นคำอีกครั้ง
3. การรำลึกถึงคำ ให้มองดูทั้งคำ แล้วสะกดตัวโดยไม่ต้องดูคำนั้น เสร็จแล้วลองตรวจดูว่าการสะกดของตนถูกต้องหรือไม่ หากสะกดผิดให้กลับไปทำขั้นที่หนึ่งถึงขั้นที่สามอีกครั้ง
4. การเขียนคำ ขั้นนี้นักเรียนจะฝึกหัดเขียนคำให้ถูกต้อง ตรวจสอบการเขียนและสะกดตัวให้ถูกต้องเรียบร้อย
5. การทบทวนโดยให้เด็กเขียนคำโดยไม่ต้องดูแบบ หากเขียนถูกถึงสามครั้งแสดงว่าเด็กรู้คำนั้นแล้วในขั้นนี้ถ้าเด็กจดจำได้แม่นยำยิ่งขึ้นก็ควรให้เด็กลองนำไปใช้ดู เช่น ใช้ในการเขียนประโยค เขียนเรียงความ เขียนจดหมาย

บันลือ พุกษะวัน (2533 : 76) กล่าวว่า การสอนสะกดคำมี 2 ลักษณะ คือ การสะกดคำด้วยปากเปล่ากับการสะกดคำด้วยการเขียน การเขียนสะกดคำด้วยปากเปล่า โดยมักสอนในระยะเวลาที่เด็กยังเขียนหนังสือไม่ได้ ครูจึงให้นักเรียนสะกดคำออกมาดัง ๆ เพื่อจะได้วัดผลว่าเด็กสะกดสะกดคำได้ถูกต้องเพียงใด เมื่อถึงขั้นที่เด็กพอเขียนหนังสือได้แล้ว ครูสอนให้เด็กฝึกสะกดคำไปพร้อม ๆ กับการเขียนหรือการให้เด็กเขียนตามคำบอกนั่นเอง

ชิน โปธ้ออ่อน (2546 : 47) ได้กล่าวถึงวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง และมีสัมฤทธิ์ผลสูง ได้แก่ วิธีสอนดังต่อไปนี้

1. วิธีสอนที่ครูออกเสียงได้ถูกต้อง และมีแบบคำการสะกดคำที่แน่นอน

2. วิธีสอนที่ต้องฝึกทักษะการเขียนสะกดคำอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะการฝึกเป็นรายบุคคล
3. วิธีการสอนที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนที่แน่นอน
4. วิธีการสอนที่มีการทดสอบก่อนสอน และสอนก่อนสอบ
5. วิธีที่ฝึกทักษะด้วยการเลียนแบบและทราบบผลการเรียน
6. วิธีการสอนแบบใช้การเรียงลำดับตัวอักษร
7. วิธีสอนโดยผู้เรียน อ่าน รู้ความหมายของคำ และทราบบผลการเรียน
8. วิธีสอนโดยการเลือก และจำลำดับคำ ตลอดจนนำคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาให้เขียน
9. วิธีสอนที่มีการกำหนด และวางแผนการสอนที่แน่นอน
10. วิธีสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีกระบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้อง
11. วิธีสอนโดยใช้พจนานุกรม และมีการทบทวน
12. วิธีการสอนโดยการสร้างแบบฝึกการอ่าน และการเขียน แล้วนำไปสอนเด็ก
13. วิธีการสอนโดยนำคำที่เป็นปัญหา มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะ ด้วยวิธีสัมพันธ์ทักษะ

จากวิธีการสอนการเขียนสะกดคำดังกล่าว สรุปได้ว่า วิธีการเขียนสะกดคำมีวิธีการที่ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนหลายวิธีด้วยกัน ครูอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือใช้วิธีสอนกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ และสื่อประสมหลาย ๆ ชนิด ประกอบกันก็ย่อมทำได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ซึ่งครูเป็นผู้พิจารณาจุดประสงค์ก็เพื่อให้นักเรียนสนใจ สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อหน่ายในการเรียน มีทักษะในการเขียนสะกดคำสูง

แผนจัดการเรียนรู้

แผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่

ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัฒนาพร รัชจับทุกข์. 2543 : 1)

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545 : 409) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) เป็นวัสดุหลักสูตรที่ควรพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้ (UNIT PLAN) ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการสอบบรรลุเป้าประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนโครงร่าง หรือพิมพ์เขียวที่กล่าวถึงประสบการณ์การเรียนรู้ตามหัวข้อการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดผลที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ส่วนแผนการเรียนรู้จะแสดงการจัดการเรียนรู้ตามบทเรียน (lesson) และประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

กรมวิชาการ (2546 : 1 - 2) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนซึ่งครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการใช้สื่อการเรียนรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ แผนการวัดผลประเมินผลโดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ที่กำหนด อันสอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น

แผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการเรียนรู้ เป็นคำใหม่ที่นำมาใช้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เหตุที่ใช้คำ “แผนการจัดการเรียนรู้” แทนคำ “แผนการสอน” เพราะต้องการให้ผู้สอนมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่บ่งไว้ในมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด” (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2546 : 213)

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สุวิทย์ มูลคำ. 2549 : 58)

แผนการสอนเป็นแผนที่กำหนดขั้นตอนการสอนที่ครุมุ่งหวังจะให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหา และประสพการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (อ้างถึงใน ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532 : 187)

แผนการสอน คือการนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำแผนการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุ อุปกรณ์และตรงกับชีวิตจริงในโรงเรียน วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (อ้างถึงในสงบ ลักษณะ, 2533 :1) ความสำคัญของแผนจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545 : 409) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าการวางแผนจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า ในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละชั่วโมงผู้สอนควรจะสอนรายวิชาใด ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ครอบคลุมเรื่องราวอะไรบ้าง รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และสามารถทำการประเมินผลผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถตอบคำถามได้ ดังนี้

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง
2. จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์
3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม ตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง
4. จะใช้สื่อ/อุปกรณ์อะไรจึงช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์
5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้ (รุจิรี ภูสาระ.

2545 : 159)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า อย่างเป็นระบบเพื่อช่วยให้ผู้สอนทราบทิศทางการสอนของตนจะดำเนินการไปในทิศทางใด และทำให้ทราบว่าสอนเนื้อหาใด อย่างไร ใช้สื่อการเรียน

อย่างไร มีการประเมินอย่างไร แผนจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครูทำให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน สนองตอบเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุปเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ ความพึงพอใจโดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Satisfaction และยังมีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” พอสรุปได้ดังนี้

คณิต ดวงหัตถ์ (2537 : 10) ได้กล่าวว่า เป็นความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มีต่อการทำงานและองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ ถ้างานที่ทำหรือองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้น จะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

Gilmer (1965 : 254 – 255 ; อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี. 2544 : 6) ได้กล่าวว่า ผลของเจตคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์กร องค์ประกอบของแรงงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งความพึงพอใจนั้นได้แก่ ความรู้สึกมีความสำเร็จในผลงาน ความรู้สึกที่ได้รับการยกย่องนับถือ และความรู้สึกว่ามีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

Morse (1955 ; อ้างถึงใน สันติ ธรรมชาติ. 2545 : 24) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลดความตึงเครียดของผู้ทำงานให้น้อยลง ถ้ามีความตึงเครียดมากก็จะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ความตึงเครียดเป็นผลรวมจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อคราวใดความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้ความเครียดน้อยลง ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจ จากคำนิยามของ Morse ทำให้มีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน โดยเน้นว่าความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนอง เช่น Hoy and Miskel กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีต่องานซึ่งมักเกี่ยวข้องกับคุณค่าและความต้องการของบุคคลด้วย Dessler อธิบายความพึงพอใจว่าเป็นระดับความรู้สึกต่องานเพื่อความต้องการที่

สำคัญของคนเรา เช่น ความมีสุขภาพดี มีความมั่นคง มีความสมบูรณ์พูนสุข มีพวกพ้อง มีคนยกย่องต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการตอบสนองแล้วทำให้มีผลต่องาน

Silmer (1984 : 230 ; อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา. 2544 : 9) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นระดับขั้นตอนความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบของคนที่มีลักษณะต่าง ๆ ของงานรวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

Strauss (1980 ; อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี. 2544 : 7) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้

ในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจนั้น โดยทั่วไปนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและมิติความพึงพอใจในการรับบริการ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบผู้รับบริการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Oskamps (1984 ; อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา. 2544 : 11) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพการณ์ที่ผลการปฏิบัติจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
3. ความพึงพอใจ หมายถึง งานที่ได้ตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

สรุปได้ว่า “ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการและการรับบริการในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ ความพึงพอใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เกิดแรงเสริมสร้างความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน เพื่อส่งผลให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตตามศักยภาพของผู้เรียนและครูผู้สอน

ตารางที่ 1 บัญชีคำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ
1.	ก็	28.	กางเกง	55.	ไกล	82.	เข้า
2.	กบ	29.	กาแฟ	56.	จน	83.	เข้า
3.	กระจก	30.	กาย	57.	ขยะ	84.	เขียง
4.	กระจุก	31.	ก้าว	58.	ขวา	85.	เขียน
5.	กระดิ่ง	32.	กำเนิด	59.	ขอ	86.	เขี้ยว
6.	กระดุม	33.	กำลัง	60.	ของ	87.	แข็ง
7.	กระโดด	34.	กิน	61.	ขัง	88.	แข่ง
8.	กระต่าย	35.	ก็	62.	ชั้น	89.	แขน
9.	กระถิน	36.	กึ่ง	63.	ขวด	90.	ไข่
10.	กระเทียม	37.	กู	64.	ขับ	91.	ไข่
11.	กระเบื้อง	38.	แก้	65.	ขา (น)	92.	คด (ข้าว)
12.	กระป๋อง	39.	เก่ง	66.	ฆ่า	93.	คน (น)
13.	กระเป่า	40.	เก็บ	67.	ฆ่า	94.	คัน
14.	กระโปรง	41.	เกม	68.	ข้าง	95.	คบ
15.	กระรอก	42.	เกร	69.	ขาด	96.	คร่ำ
16.	กล้วย	43.	เกลือ	70.	ข้าม	97.	ครู
17.	กว่า	44.	เก้าอี้	71.	ขาย	98.	คว่ำ
18.	กอด	45.	เกาะ	72.	ขาว	99.	คอ
19.	ก่อน	46.	เกิด	73.	ข้าว	100.	คอย
20.	กะ	47.	เกี่ยว	74.	ข้าว	101.	ค่อย
21.	กะทิ	48.	แก	75.	ชี้	102.	คะ
22.	กะละมัง	49.	แก่	76.	ชี้	103.	คะน้ำ
23.	กัด	50.	แกง	77.	ขีด	104.	คัด
24.	กั้น	51.	แก้ว	78.	ขึ้น	105.	คว่ำ
25.	กั๊	52.	แกะ	79.	ขุด	106.	คว่ำ
26.	กา	53.	ใกล้	80.	เข็ม	107.	คาง

27.	กาง	54.	โก้	81.	เขา (ส)	108.	คำ
109.	ค้ำ	136.	จอด	163.	ชนะ	190.	ช้อน
110.	ค้ำน้ำ	137.	จอบ	164.	ชมพู่	191.	ช้อน
111.	คิด	138.	จะ	165.	ชวน	192.	ช่อม
112.	คิ้ว	139.	จังหวะ	166.	ช่วย	193.	ชอย
ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ
113.	คีน	140.	จัด	167.	ช้อน	194.	ชัก
114.	คื้อ	141.	จับ	168.	ชอบ	195.	ช้าย
115.	คูก	142.	จาก	169.	ชะอม	196.	ชิ
116.	คุย	143.	จ้าง	170.	ชั่ง	197.	ชื้อ
117.	คู	144.	งาน	171.	ขึ้น	198.	ดม
118.	คู๋	145.	จำ	172.	ชั้ว	199.	ด้วย
119.	เค็ม	146.	จำปี	173.	ช่าง	200.	ดอก
120.	เคย	147.	จิ้งจอก	174.	ช่าง	201.	ตั้ง (ข)
121.	เคียว	148.	จิงโจ้	175.	ชาม	202.	ตำ
122.	แค้	149.	จิ้ง	176.	ชาย	203.	ดาว
123.	ใคร	150.	จืด	177.	ชาว	204.	ตำ (ข)
124.	ฆ่า	151.	เจ็บ	178.	ชิงช้า	205.	ดิน
125.	งาน	152.	เจอ	179.	ขึ้น	206.	ดินสอ
126.	งาม	153.	เจ้า	180.	ชื้อ	207.	ดี
127.	ง่าย	154.	เจาะ	181.	ชุด	208.	ตั้ง
128.	งู	155.	แจก	182.	เซ็ด	209.	ตี้ม
129.	เงาะ	156.	แจก้น	183.	เข้า	210.	ตื้อ
130.	เงิน	157.	ใจ	184.	เซ็ด	211.	ดู
131.	เงือก	158.	ใจดี	185.	เซื่อ	212.	ดู
132.	จน	159.	ฉั่น (ส)	186.	เซือก	213.	เติก
133.	จบ	160.	ฉิด	187.	ไช้	214.	เดิน
134.	จม	161.	ชก	188.	ไช้	215.	เตียว
135.	จอก (น้ำ)	162.	ชน	189.	ชน	216.	เตียว

217.	เดี่ยว	244.	ตาก	271.	ถม	298.	ทะเลาะ
218.	แดง	245.	ต่าง	272.	ถั่วย	299.	ตั้ง
219.	แดด	246.	ตาม	273.	ถอด	300.	ทัน
220.	โดด	247.	ตาย	274.	ถอน	301.	ทับ
221.	โดน	248.	ตำ	275.	ถอย	302.	ทา
222.	โดย	249.	ติด	276.	ถัง	303.	ทาง
223.	ได้	250.	ตี	277.	ถั่ว	304.	ทาน (กิน)
224.	ตก	251.	ตีน	278.	ถ้ำ	305.	ท่าน
225.	ตน	252.	ตีก	279.	ถาง	306.	ท่า
ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ
226.	ต้น	253.	ตื่น	280.	ถาด	307.	ท่าไม้
227.	ตัม	254.	ตุ่ม	281.	ถ่าน	308.	ท่าเล
228.	ต่อ	255.	ตุ้	282.	ถาม	309.	ตั้ง
229.	ตอก	256.	เต็น	283.	ถีบ	310.	ที่
230.	ต้อง	257.	เต็ม	284.	ถิง	311.	ที่
231.	ตอน	258.	เตะ	285.	ถือ	312.	ทีวี
232.	ตอบ	259.	เตา	286.	ถุง	313.	ทุก
233.	ต่อย	260.	เต่า	287.	ถู	314.	ทุเรียน
234.	ตะกร้า	261.	เติม	288.	ถูก	315.	เท
235.	ตะไคร้	262.	เตียง	289.	ถั่ว	316.	เท่า
236.	ตะปู	263.	แต่	290.	ถៃ	317.	เท่า
237.	ตะวัน	264.	แดงกว่า	291.	ท่วม	318.	เที่ยง
238.	ตัก	265.	แดงโม	292.	ท่อ	319.	เทียน
239.	ตั้ง	266.	แต่ง	293.	ทอง	320.	เที่ยว (ก)
240.	ตัด	267.	โต	294.	ห้อง	321.	แทน
241.	ตับ	268.	โต๊ะ	295.	ทอด	322.	ไทย
242.	ตัว	269.	ใต้	296.	ทะนาน	323.	เธอ
243.	ตา	270.	ใต้ถุน	297.	ทะเล	324.	นก
325.	นม	352.	นีก	379.	โบ	406.	แปรง

326.	นอก	353.	นึ่ง	380.	ประตู่	407.	แปล
327.	น้อง	354.	นุ่ง	381.	ปลา	408.	ไป
328.	นอน	355.	เนื้อ	382.	ปวด	409.	ผม (น)
329.	น้อย	356.	แน่	383.	ป่วย	410.	ฝึก
330.	นัก	357.	โน้น	384.	ปอ	411.	ผิด
331.	นั่ง	358.	ใน	385.	ปก	412.	ผ้า
332.	นั้น	359.	บน	386.	ปั้น	413.	ผ่าน
333.	นั้น	360.	บวก	387.	ป่า	414.	ผิด
334.	นับ	361.	บ้าน	388.	ป่า	415.	ผี
335.	นา	362.	บ่อ	389.	ปาก	416.	ผู้
336.	น่า	363.	บอก	390.	ปิ้ง	417.	ผูก
337.	น้ำ	364.	บอด	391.	ปิด	418.	เผา
338.	นาง	365.	บอน	392.	ปี	419.	เพื่อ
ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ
339.	นาน	366.	บ่อน	393.	ปิ่น	420.	ฝน
340.	นาย	367.	บ่อ	394.	ปิ่น	421.	ฝั่ง
341.	นาฬิกา	368.	บัง	395.	ปุ๋ย	422.	ฝา
342.	นำ	369.	บันได	396.	ปู (น)	423.	ฝ่าย
343.	น้ำ	370.	บาง	397.	ปู	424.	ผ้า
344.	นิด	371.	บ้าง	398.	ปูน	425.	พบ
345.	นิทาน	372.	บ้าน	399.	เปิด	426.	พระ
346.	นึ่ง	373.	ป่วย	400.	เป็น	427.	พล
347.	นิยาย	374.	บิน	401.	เปล้า	428.	พวก
348.	นิ้ว	375.	บุก	402.	เป่า	429.	พอ
349.	นิสัย	376.	บุง	403.	เปิด	430.	พ่อ
350.	นี่	377.	บุชา	404.	เปียก	431.	พะโล้
351.	นี้	378.	แบบ	405.	แป้ง	432.	พัก
433.	พัด	460.	มะไฟ	487.	แมว	514.	โยน
434.	พับ	461.	มะม่วง	488.	โมง	515.	รด

435.	พา	462.	มะยม	489.	ไม้	516.	รวม
436.	พาย	463.	มะละกอ	490.	ไม้	517.	รอ
437.	พี	464.	มะลิ	491.	ยก	518.	รอง
438.	พีน	465.	มังคุด	492.	ยอด	519.	ร้อง
439.	พุง	466.	มัด	493.	ยอม	520.	ร้อน
440.	พูด	467.	มัน (ส)	494.	ยัก	521.	รอบ
441.	เพราะ	468.	มา	495.	ยัง	522.	ระวัง
442.	เพาะ	469.	ม้า	496.	ยา	523.	รัก
443.	เพื่อ	470.	มาก	497.	ย่า	524.	รักษา
444.	เพื่อน	471.	มี	498.	ยาก	525.	รัด
445.	แพ้	472.	มิด	499.	ยาง (น)	526.	รับ
446.	แพะ	473.	มิ่ง	500.	ย่าง	527.	ราคา
447.	ฟิ่ง	474.	มิด	501.	ยาม	528.	ราชินี
448.	พีน (น)	475.	มือ	502.	ยาย	529.	ราด
449.	ฟ้า	476.	มือ	503.	ย้าย	530.	ร้าน
450.	พีน	477.	มุง	504.	ยาว	531.	ร้าย
451.	พีน	478.	มุง	505.	ยิง	532.	รำ
ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ
452.	ฟุ้ง	479.	มุง	506.	ยิ้ม	533.	รัด
453.	ฟูก	480.	เม็ด	507.	ยื่น	534.	รับ
454.	ไฟ	481.	เม็ย	508.	ยุ่ง	535.	รู้
455.	มอง	482.	เมื่อ	509.	ยุ่ง	536.	เร็ว
456.	มะกอก	483.	เมือง	510.	เย็น	537.	เรา
457.	มะขาม	484.	แม่	511.	เย็บ	538.	เรียก
458.	มะเขือ	485.	แมง	512.	เยอะ	539.	เรียง
459.	มะนาว	486.	แม้น	513.	แย่ง	540.	เรียน
541.	เรือ	568.	ลิม	595.	ว่าง	622.	ลับ
542.	เรือ	569.	ลูก	596.	วาด	623.	ลับประรด
543.	เรือ	570.	ลุง	597.	ว่าน	624.	สาด

544.	เรื่อย	571.	ลูก	598.	วัง	625.	สาย
545.	แรก	572.	เล็ก	599.	วิชา	626.	สาว
546.	รอย	573.	เลข	600.	วิตามิน	627.	สี
547.	ไร่	574.	เล่น	601.	วิธี	628.	สุข
548.	ลง	575.	เล็บ	602.	เวลา	629.	สุข
549.	ลด	576.	เล่ม	603.	เวียน	630.	สู้
550.	ลบ	577.	เลย	604.	ไว้	631.	เส้น
551.	ลม	578.	ละ	605.	ศาลา	632.	เสา
552.	ล้ม	579.	เล่า	606.	ส่ง	633.	เสียง
553.	ลอง	580.	เล่า	607.	ส่ง	634.	เสียง
554.	ละมุด	581.	เลี้ยง	608.	ล้ม	635.	เสือ
555.	ลัก	582.	เลี้ยง	609.	สวด	636.	เสือ
556.	ลับ	583.	เลือด	610.	สวน	637.	เสือ
557.	ลา	584.	เลี้ยง	611.	สวม	638.	ใส่
558.	ลาก	585.	แล	612.	สวย	639.	หก (ก)
559.	วาง	586.	เลี้ยง	613.	สอน	640.	หญ้า
560.	ล้าง	587.	แล้ว	614.	สอบ	641.	หนา
561.	กลางสาด	588.	และ	615.	ล้อม	642.	หน้า
562.	ลาบ	589.	ไล่	616.	สะดือ	643.	หนี
563.	ลาย	590.	วัด	617.	สะพาน	644.	หนู
564.	ลำไย	591.	วัน	618.	สะอาด	645.	ห่ม
ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ	ที่	คำ
565.	ลิเก	592.	วัว	619.	ส่ง	646.	หมอ
566.	ลิง	593.	ว่า	620.	ส่งกะสี	647.	หม้อ
567.	สิ้น	594.	วาง	621.	สิ้น	648.	หมา
649.	หมี	676.	เหลือ	657.	หอย	665.	หาม
650.	หมู	677.	เท่า	658.	หัก	666.	หาย
651.	หมู่	678.	แห่ง	659.	หัน	667.	หิน
652.	หรือ	679.	แหน	660.	หัว	668.	หิว

653.	หวี	680.	ให้	661.	หัวเราะ	669.	หุง
654.	ห่อ	681.	ใหญ่	662.	ทา	670.	หุ่น
655.	ห้อง	682.	ใหม่	663.	ท่า	671.	หู
656.	หอม (ข)	683.	ไหน	664.	ทาง	672.	เห
684.	ไหม	675.	เหล่า	684.	ไหม	675.	เหล่า
685.	ไหล่	673.	เห็น	685.	ไหล่	673.	เห็น
686.	ไหว	674.	เหนื่อ	686.	ไหว	674.	เหนื่อ
687.	อย่า	700.	อื่น	687.	อย่า	700.	อื่น
688.	อยู่	701.	อุ่น	688.	อยู่	701.	อุ่น
689.	ออก	702.	เอง	689.	ออก	702.	เอง
690.	อ่อน	703.	เอา	690.	อ่อน	703.	เอา
691.	อะไร	704.	แอบ	691.	อะไร	704.	แอบ
692.	อัน	705.	โอะ	692.	อัน	705.	โอะ
693.	อา	706.	โอง	693.	อา	706.	โอง
694.	อ่าน	707.	โอน	694.	อ่าน	707.	โอน
695.	อาบ	708.	ไอ	695.	อาบ	708.	ไอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเขียนสะกดคำ สำหรับนักศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งมีทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

กมล ชุกลิน (2550 : 12) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวการ์นต์ แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ

เขียนสะกดคำ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .50-.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22-.71 และค่าความเชื่อมั่น .75 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.41/82.73 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชฎาภรณ์ ศุภสร (2551 : 23) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการฝึก โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำมาตราแม่กนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกการเขียนสะกดคำมาตราแม่กน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำมาตราแม่กน ซึ่งมีค่ายากง่าย (P) ตั้งแต่ .25-.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20-.70 และความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละของค่าเฉลี่ย และการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำมาตราแม่กน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.21/88.56 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนสะกดคำมาตราแม่กน โดยใช้แบบฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรัญญา บุญทันตา (2552 : 27) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่องการเขียนสะกดคำที่ประสมกับสระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยศึกษาจากประชากรของโรงเรียนบ้านโป่ง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เครื่องมือในการศึกษาของกลุ่มสาระภาษาไทยนี้คือ แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่องการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบทดสอบก่อน - หลัง เรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเก็บข้อมูลทั้งหมดได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจก

แจกค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะมี ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ และผลลัพธ์ความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง การเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก

วิไล มณีเรืองฤทธิ์ (2553 : 15) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียน สะกดคำสระเสียงสั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำสระเสียงสั้น กลุ่มสาระภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำสระเสียง สั้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำสระเสียงสั้น เครื่องมือที่ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .80 – 1.00 ค่า ความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .39-.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .25-.77 และค่าความเชื่อมั่นทั้ง ฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการ ทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำสระเสียงสั้น มีประสิทธิภาพเฉลี่ย เท่ากับ 85.60/85.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกด คำสระเสียงสั้น ที่ได้รับการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำสระเสียงสั้น มีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พูล ทิมา (2555 : 16) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเขียนสะกดคำ ตามมาตรา ตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำ ให้มีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80/80 2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสะกดคำระหว่างก่อนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำ แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสะกดคำ ซึ่งมีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21-0.72 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติทดสอบวิลคอกซัน ผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.39/83.33 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนสะกดคำมีค่าเท่ากับ 0.6739 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 67.39

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เทย์เลอร์ (Taylor. 2001 : 203-207) ได้ศึกษาผลความสามารถในการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพประกอบที่มีความหมายกับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเขียน โดยแบ่งนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเขียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและกลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีการให้เขียนตามคำบอก ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองทำคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ลอเรย์ (Lowray. 2000 : 817-A) ได้ศึกษาผลในการใช้แบบฝึกหัดทักษะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 87 คน สรุปผลได้ ดังนี้ แบบฝึกหัดเป็นเครื่องมือที่ช่วยนักเรียนในการเรียนรู้ นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกหัดทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังทำแบบฝึกหัดมากกว่าคะแนนก่อนแบบฝึกหัด และนักเรียนสามารถทำข้อสอบหลังจากการทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องเฉลี่ยถึงร้อยละ 98.8 แบบฝึกหัดช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกัน การนำแบบฝึกหัดมาใช้จึงเป็นการช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การนำเอาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ประกอบ การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น เพราะสื่อเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก ดังเช่น ขณะใช้แบบฝึกทักษะ เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินได้มีส่วนร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะ ในรายวิชาภาษาไทยสามารถนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนภาษาไทย และให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างชุดฝึกทักษะการเขียน ของนักศึกษาระดับชั้น ประถมศึกษา มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

